

Zpráva Akreditační komise o hodnocení Univerzity Jana Amose Komenského Praha, s.r.o.

listopad 2010

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání ve dnech 25. – 27. ledna 2010 v Kutné Hoře, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení akreditovaných činností Univerzity Jana Amose Komenského Praha s.r.o. (dále jen UJAK), zaměřené na průběh studia na detašovaných pracovištích této vysoké školy. Na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010 AK rozhodla, že zahájené hodnocení bude rozšířeno na hodnocení celé vysoké školy. Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení Iva Stuchlíková – předsedkyně, Jana Geršlová, Vladimíra Dvořáková, Lubomír Slavíček, Pavel Žufan, Jiří Němec, Jiří Mareš a zástupci studentů nominovaní Studentskou komorou Rady vysokých škol.

Účelová pracovní skupina měla pro hodnocení následující podklady:

- sebehodnotící zprávy k činnosti detašovaných pracovišť UJAK, zpracovaná vedením UAK na základě zadání účelové pracovní skupiny,
- dálkový přístup k obhájeným disertačním a některým (necele polovině) rigorózních prací,
- kompletní přehledy o personálním zajištění výuky v sídle školy a na detašovaných pracovištích ve Starém Hrozenkově a Frýdku-Místku,
- rozvrhy hodin pro zimní semestr 2010,
- přehled obhájených bakalářských, diplomové, rigorózních a disertačních prací ve studijních oborech *Vzdělávání dospělých*, *Andragogika*, *Speciální pedagogika*, *Management cestovního ruchu*, *Scénická a mediální studia*,
- studijní dokumentace vybraných studentů, vybrané obhájené bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační práce, včetně posudků a protokolů o obhajobě a konání státní zkoušky,
- přehled vědeckovýzkumné činnosti UJAK,
- vnitřní předpisy UJAK, zápisy z jednání vědecké rady a oborových rad,
- Výroční zpráva UJAK za rok 2009 a Dlouhodobý záměr UJAK na období 2011 – 2015,
- informace z webových stránek UJAK,
- poznatky získané návštěvami v sídle UJAK a na pracovištích ve Starém Hrozenkově a Frýdku-Místku,
- další materiály vyžádané účelovou pracovní skupinou.

Dne 6. září 2010 proběhlo první jednání v sídle UJAK, kterého se zúčastnili Iva Stuchlíková, Vladimíra Dvořáková a tajemník AK Jiří Smrčka, na kterém vedle upřesňování a doplňování informací předložených UJAK v hodnotících zprávách k činnosti detašovaných pracovišť vysoké školy (dále jen poboček) byly projednávány otázky spojené se žádostí o prodloužení platnosti akreditace doktorského studijního programu *Speciální pedagogika* a se

zabezpečením studijního programu *Sociální a masová komunikace* po odchodu některých klíčových vyučujících, kteří mediálně prezentovali personální a akademické problémy.

V rámci této návštěvy se účelová pracovní skupina (dále jen ÚPS) věnovala i prověřování úrovně administrativy studia a transparentnosti a dodržování vnitřních předpisů a zahájila kontrolu kvality akademických činností posouzením obhájěných kvalifikačních prací. Protože první zjištění signalizovala závažné nedostatky v systému zabezpečování kvality studia UJAK, doporučila ÚPS, aby AK rozšířila dané hodnocení na hodnocení celé vysoké školy, jak je uvedeno v úvodu zprávy.

Následující návštěva ÚPS uskutečněná 1. října 2010 se zaměřila za rozsáhlejší kontrolu bakalářských, magisterských a disertačních prací (ve složení Iva Stuchlíková, Vladimíra Dvořáková, Lubomír Slavíček). Během ní vedení UJAK oznámilo některá opatření, kterými začalo bezprostředně reagovat na zjištěné nedostatky. Návštěvy ÚPS na pobočkách proběhly 30. října 2010. Pobočku ve Starém Hrozenkově navštívili Vladimíra Dvořáková, Jiří Němec, Pavel Žufan a Petr Soukeník (student delegovaný Studentskou komorou Rady vysokých škol), pobočku ve Frýdku-Místku navštívili Jana Geršlová, Lubomír Slavíček, Jiří Mareš a tajemník AK Jiří Smrčka. Návštěva v sídle vysoké školy proběhla 1. listopadu 2010 ve složení Vladimíra Dvořáková, Lubomír Slavíček, tajemník AK Jiří Smrčka a Veronika Kudrová (studentka delegovaná Studentskou komorou Rady vysokých škol) a zaměřila se na prověření průběhu výuky, šetření studentů a diskusi s vyučujícími.

ÚPS si prohlédla prostory vysoké školy v sídle i v pobočkách, ověřila technické a informační zabezpečení studijních programů, diskutovala s vedením vysoké školy, organizačními pracovníky, akademickými pracovníky a dalšími vyučujícími a studenty. AK oceňuje vstřícnost vedení UJAK, které poskytlo všechny potřebné podklady pro hodnocení a vytvořilo dobré podmínky k práci ÚPS. Stejně tak oceňuje snahu řídicích pracovníků UJAK začít řešit problémy a bezprostředně odstraňovat zjištěné nedostatky.

1) Administrace studia a kvalita kvalifikačních prací

ÚPS prověřila vedení studijní dokumentace u studentů, kteří absolvovali studijní program v době výrazně kratší, než je standardní doba studia (celkem se jednalo o cca 500 studentů, absolvujících v letech 2004 – 2009). Nejčastějším důvodem pro zkrácené studium (cca v 260 případech) bylo uznání studijních povinností vykonaných v programu celoživotního vzdělávání při přijetí do studijního programu. Vedení UJAK rozhodovalo o těchto případech individuálně. Dalším důvodem kratšího studia u velké části studentů byla administrativní chyba při vyhodnocování údajů z matriky studentů, která byla vysvětlena.

Oprávnění konat státní rigorózní zkoušky má UJAK přiznáno u magisterských studijních programů *Pedagogika* (pro obor *Andragogika*) a *Speciální pedagogika*. Tohoto oprávnění je využíváno v poměrně vysoké míře – cca 40 absolventů řízení v oboru *Speciální pedagogika*, cca 45 v oboru *Andragogika*. Z těchto absolventů jich 30 studovalo bakalářský i magisterský studijní program na UJAK.

Velkému množství rigorózních zkoušek neodpovídá organizační zajištění těchto zkoušek, které by garantovalo kvalitu. Z hlediska procesního chybí u rigorózního řízení jasně definovaná procedura řešení situací v případě, že se názory oponentů rozcházejí. V zápisech o proběhlých řízeních chybí uvedení pracoviště oponentů, což neumožňuje posoudit procesy výběru oponentů, ani jejich profilaci. Kvalita rigorózních prací je převážně přijatelná,

problémem však je složení komisí pro státní rigorózní zkoušku. Ve většině případů (zejména u řízení z oblasti andragogiky) chybí odborníci, kteří mají odpovídající odbornou a publikační činnost v oboru. Na zjištěné skutečnosti vedení UJAK bezprostředně reagovalo a přislíbilo nápravu.

Doktorské studium je na UJAK uskutečňováno v doktorském studijním programu *Pedagogika* se studijním programem *Andragogika* a v doktorském studijním programu *Speciální pedagogika* se studijním programem *Speciální pedagogika*. První absolventi jsou zatím pouze v doktorském studijním programu *Speciální pedagogika* (celkem 3 úspěšně obhájené disertační práce).

U obhájených disertačních prací konstatovala AK nižší kvalitu, než se na disertační práce obvykle klade (původní výzkum je velmi omezen, převažuje deskriptivní metodologie). Nižší kvalita disertačních prací není reflektována v posudcích oponentů. Tyto posudky rezignují na skutečnou analýzu kvality předložené práce. AK se domnívá, že nominování takových oponentů signalizuje nedostatečnou práci oborové rady doktorského studijního programu a selhávání její řídicí role. V této souvislosti je třeba poznamenat, že v závěru roku 2008 zástupci stálé pracovní skupiny AK pro pedagogiku, psychologii a kinantropologii při návštěvě v sídle UJAK požádali, aby byli pozváni jako pozorovatelé obhajob disertačních prací, což se nestalo.

U bakalářských a diplomových prací je zcela **zásadním problémem** absence oponentních posudků, a tedy základního kontrolního mechanismu kvality a původnosti prací. Součástí studijní dokumentace není popis průběhu obhajob, a to dokonce ani u prací rigorózních. UJAK v tomto směru postrádá základní systémové prvky vnitřního zabezpečování kvality vzdělávací činnosti.

Kvalifikační práce nejsou zpřístupněny prostřednictvím elektronického systému, jsou dostupné pouze v knihovně vysoké školy.

Nejvíce závažných nedostatků konstatovala AK u kvalifikačních prací z bakalářského studijního oboru *Vzdělávání dospělých* a magisterského studijního oboru *Andragogika*. Bakalářské a diplomové práce jsou ve značném počtu případů (cca u jedné třetiny prací) podobné až totožné, velká část textu se doslovně opakuje bez upozornění na to, že autor stejný text použil v jiné práci; pokud je prezentován výzkum, bývají například totožné hypotézy a případně i závěry. Dalším nedostatkem je nevhodnost řešených témat vzhledem k oboru. V menší míře podobné problémy AK konstatovala i kvalifikačních prací v oboru *Speciální pedagogika*, kde bývá stejný teoretický úvod, ale variované téma. U diplomových prací se častěji objevuje omezená práce s vědeckým aparátem, nedostatečné citace, neupozornění na opakované použití vlastního souvislého textu. Rigorózní práce jsou v řadě případů totožné (nebo z větší části totožné) s diplomovými pracemi, aniž by v dokumentaci státních rigorózních zkoušek bylo uvedeno, že komise pro státní závěrečné zkoušky doporučila diplomovou práci jako práci rigorózní.

2) Personální zajištění studijních programů

Z hlediska počtu studentů a absolventů je UJAK největší soukromou vysokou školou. V roce 2009 na ni bylo zapsáno 10 300 studentů, z toho 1 911 na pobočce ve Starém Hrozenkově a 266 ve Frýdku-Místku. UJAK uskutečňuje vzdělávací činnost v 11 bakalářských

programech, 6 magisterských programem a 2 doktorských programech. V roce 2009 měl UJAK 2 662 absolventů (1 327 bakalářů, 1 334 magistrů a 1 doktor; 80% absolventů absolvovalo v některém z pedagogicky zaměřených studijních programů).

Z hlediska počtu vyučujících UJAK ve své výroční zprávě za r. 2009 uvádí

Akademičtí pracovníci vysokých škol – přepočtené³ počty

Akademičtí pracovníci						Vědečtí pracovníci
celkem	profesoři	docenti	odborní asistenti	asistenti	lektori	
108,1	6,2	20,7	50,2	31		

ÚPS měla k dispozici detailní informace o aktuálním personálním zajištění výuky na UJAK. Jejich analýza přinesla následující zjištění:

	prof, DrSc.	doc.	PhD., CSc.	ostatní vyučující	celkem	DPP
Praha pracovní poměr	7 (6,4)	13 (11,6)	10 (9,15)	18 (17,5)	48 (44,65)	111
Praha jiný typ pracovně právního vztahu			2 (max 1)	14 (max 7)	16 (max 8)	
SH	4 (4)	3 (3)		1 (1)	8	54
FM		1 (1)			1	24
součet	11 (10,4)	17 (15,6)	12 (10,15)	33 (25,5)	73 (61,65)	189 (max 14,24)
celkem pracovní poměr a dohody					max 75, 89	

počet (přepočtené úvazky)

Podklady o rozsahu dohod v sídle vysoké školy nebyly ÚPS k dispozici. ÚPS proto ve výše uvedeném přehledu započítávala maximální rozsahy, na které lze dohodu o provedení práce, resp. dohodu o pracovní činnosti uzavřít.

UJAK má 48 akademických pracovníků v pracovním poměru (přepočtených 44,65 úvazků) v sídle vysoké školy. (Vedení školy má 4 členy, 5 dalších působí na Katedře cizích jazyků, ostatních 39 se plně věnuje výše uvedeným studijním programům.) V sídle UJAK dále působí 16 externistů na dohodu o pracovní činnosti a 111 externistů na dohodu o provedení práce. Na pobočce ve Starém Hrozenkově má 8 akademických pracovníků plný úvazek, dalších 54 pracovníků dohodu o provedení práce (v průměrném rozsahu 19 hodin za rok). Na pobočce ve Frýdku-Místku má plný úvazek 1 akademický pracovník, 24 pracovníků má sjednanou dohodu o provedení práce (v průměrném rozsahu 10 hodin). V přepočteném úhrnu tedy zhruba 76 akademických pracovníků zabezpečuje výuku více než 10 000 studentů, tj. 132 studentů na učitele (v průměru 5-6krát víc než je obvyklé).

Z 45 interních zaměstnanců má 8 smlouvu na dobu neurčitou, 6 smlouvu na jeden rok nebo méně a zbývajících 31 na dobu 2 let. Vedení UJAK zmínilo při předávání výkazu o pracovních smlouvách skutečnost, že s ohledem na požadavky na garanty studijních programů a nejistoty ohledně dalších úvazků volilo v těchto případech kratší smlouvy. To ovšem nevysvětluje masové rozšíření krátkodobých smluv, jejichž délka ani neodpovídá

standardní době studia ve studijních programech. Tato personální strategie vytváří podle názoru AK překážku k vytvoření standardního univerzitního prostředí. Dokladem této skutečnosti je i namátková kontrola stability personálního obsazení studijních programů – v závěru r. 2008 požádala UJAK prodloužení platnosti akreditace studijního oboru *Vzdělávání dospělých*, jehož standardní doba studia je 3 roky. O dva roky později 22 % uvedených vyučujících na UJAK už nepůsobí.

Uvedené údaje ukazují, že UJAK není schopna zajistit standardní akademické prostředí, v němž studenti mají dostatek možností setkávat se se svými vyučujícími a pracovat v tvůrčí atmosféře společného studia a bádání. Vyučující nemohou mít i při dobré organizaci (a tu se, jak ukázalo studentské hodnocení, nedaří zajistit) dostatek času na jednotlivé studenty. Organizace studia je blízká spíše vzdělávací agentuře nabízející izolované kurzy než standardnímu univerzitnímu studiu.

Tato skutečnost souvisí s výraznou neúměrností mezi počtem akademických pracovníků a počtem studentů. Zatímco například do magisterského studijního programu *Pedagogika* (pro studijní obor *Andragogika*) vysoká škola v žádosti o akreditaci deklarovala, že bude v cílovém stavu přijímat 200 studentů do ročníku, v současnosti studuje ve dvou ročnících tohoto programu téměř 1 000 studentů (v akademickém roce 2009/2010 téměř 1 500 studentů). U magisterského studijního programu *Speciální pedagogika* (pro studijní obor *Speciální pedagogika – učitelství*) vysoká škola v žádosti o akreditaci deklarovala, že bude v cílovém stavu přijímat 100 studentů do ročníku, v současnosti studuje ve dvou ročnících tohoto programu téměř 800 studentů (v akademickém roce 2009/2010 téměř 1 000 studentů). Oproti informacím o předpokládaném počtu studentů (kterému odpovídalo i deklarované personální zabezpečení) v žádostech o akreditaci studuje na UJAK 3-5x více studentů (zejména v pedagogicky zaměřených programech), aniž by došlo k adekvátnímu posílení personálního zajištění v požadované struktuře.

Všechny zjištěné nedostatky v personálním zabezpečení vzdělávací činnosti poukazují na závažnou systémovou chybu. UJAK nabízí studium ohromnému množství studentů bez adekvátního personálního zajištění výuky, čehož důsledkem je dramatický pokles kvality studia (jak dokládá i kontrola úrovně kvalifikačních prací). Dlouhodobé neřešení těchto problémů vede k jejich eskalaci. UJAK postrádá personální strategii orientovanou na kvalitu studia (spíše se zdá, že převažují ekonomické akcenty maximální úspěšnosti).

3) Řízení kvality akademických činností, kvalita výuky, informační a technické zabezpečení

UJAK pro řízení kvality akademických činností nevyužívá přiměřeně vnitřní strukturu a odpovídající víceúrovňové řízení. Role kateder se zdá být formální. Informace o jejich složení UJAK nezveřejňuje, studenti je nevnímají jako svá domovská akademická pracoviště. Katedry nesehrávají žádnou roli v řízení kvality výuky na pobočkách, jako kdyby se na tamější výuku nevztahovaly údaje o personálním zabezpečení, které vysoká škola deklarovala v žádostech o udělení či prodloužení platnosti akreditace.

Ve vnitřních předpisech má UJAK vymezenou strukturu skládající se z rektorátu a tří fakult, která v reálu není naplněna. Dle vyjádření vedení tyto předpisy jsou přípravou pro brzkou realizaci reformy. AK se v souvislosti se systémem vnitřního uspořádání domnívá, že je třeba v první řadě definovat roli kateder – a to nikoli jako formálních jednotek, ale funkčních orgánů

odpovědných za uskutečňování studijních programů, realizaci a rozvíjení související tvůrčí a výzkumné činnosti.

Zadávání kvalifikačních prací není katedrami nijak řízeno. Stává se, že se objevují neúměrné počty prací na jednoho vedoucího (poměrně časté jsou počty kolem 20-30 prací).

Pro přibližně 2 000 studentů ukončujících studium v pedagogických oborech byly v akademickém roce 2009/2010 sestaveny 4 komise státních závěrečných zkoušek.

Řízení a organizace praxí na pracovišti je systematicky propracována na pracovišti v Praze. Uzavřeny jsou příslušné smlouvy s jednotlivými pracovišti a u studijního programu *Speciální pedagogika* je zaveden systém supervize. Na pobočkách ve Starém Hrozenkově a ve Frýdku-Místku se místo výkonu praxe ponechává na studentech, není zajištěn specifický systém organizace, nejsou realizovány náslechy. Praxe na pobočkách tak získává spíše jen formální podobu.

Pro zabezpečení odpovídající kvality akademických činností je třeba zajistit přiměřené technické a materiální zázemí. Vybavenost UJAK neodpovídá vysokému počtu studentů. Prostory pro výuku v sídle vysoké školy čítají 23 poslucháren a 6 seminárních místností. Knihovna i počítačové pracovny jsou sice zbudovány, ale kapacitou naprosto neodpovídají množství studentů. Studentům (početně srovnatelným se studentstvem regionálních univerzit) je k dispozici celkem 65 počítačových míst v pracovnách v Praze, 30 ve Frýdku Místku a žádné ve Starém Hrozenkově, kde studuje cca 1 900 studentů. Vysoká škola, která má 1 920 prezenčních studentů a 8 382 studentů kombinovaných, nemá e-learningový systém, který by umožňoval efektivní komunikaci a kontrolu plnění individuální práce studentů, studijní opory jsou distanční skripta vydávané nakladatelstvím školy. Studenti často neznají své studijní plány, informační systém jim poskytuje nedostatek informací. Knihovna UJAK je značně poddimenzovaná prostorově i z hlediska množství svazků (poměrný počet 2 svazky na studenta je naprosto nesrovnatelný s obdobně velkými univerzitami – např. Univerzitou Hradec Králové nebo Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, kde na studenta připadá 30 – 35 svazků; přírůstek knihovního fondu je v tomto porovnání sotva poloviční. O to více překvapuje absence e-learningového systému).

Nakladatelství UJAK vydalo v letech 2009 – 2010 celkem 74 titulů. Jedná se převážně o učební texty či kompendia. Ocenit je třeba snahu o vydávání česko-slovenského vědeckého časopisu, který se bude zabývat teorií vzdělávání dospělých, rozvoji lidských zdrojů a andragogice (Andragogická revue). Takovýto časopis zde doposud výrazně chybí.

Jako problematická se ukázala také otázka kvality studijních opor používaných pro zabezpečení kombinované formy studia. Studijní opory vydávané nakladatelstvím UJAK z pedagogiky a psychologie jsou výborně zpracovány graficky, po věcné stránce však převážně staví na deklarativních znalostech a na faktografii. Z hlediska metodologie zpracování odborných textů často chybějí citace zdrojů a seznamy použité literatury na konci textů obsahují opakovaně zastaralé tituly. Studijní opory navíc obsahují ne vždy dostatek aplikačních partií a příkladů z praxe. I proto by e-learningové programy výrazně pomohly studentům získat zpětnou vazbu a procvičit své znalosti.

4) Vědecká a výzkumná činnost vysoké školy

V oblasti vědy a výzkumu je těžiště činnosti UJAK v aplikovaném výzkumu (Tempus, 2x NPV II, 6 resortních projektů, 1 ESF). UJAK je příjemcem 3 projektů GAČR, podílí se na řešení 2 individuálních projektů národních (ESF). Zapojení akademických pracovníků do této činnosti je však spíše otázkou jednotlivců, to souvisí s malým počtem akademických pracovníků a vysokým počtem studentů na učitele.

UJAK se podařilo získat statut výzkumné organizace, a proto mohla v r. 2009 vložit informace o výstupech vědecko výzkumné činnosti do databáze RIV. Tato data lze pokládat za jeden z informačních zdrojů o profilu vědeckovýzkumné činnosti UJAK. V r. 2009 prezentovala UJAK 47 prací v databázi RIV, převažují v nich kapitoly v knihách vydaných nakladateli s menším dosahem (11 z celkem 18 kapitol v Educa Service, 8 z nich tvoří jeden titul; 5 dalších v jedné knize v nakladatelství Izdatelstvo Basbakan) a v národních časopisech (např. 4x Andragogická revue, 6 x Hudební rozhledy). Autory těchto výstupů je celkem 12 pracovníků, 2 z nich mají k UJAK jiný pracovní právní vztah než pracovní poměr. Z uvedených záznamů je 30 zařazeno pod pedagogiku a školství, všechny se věnují problematice vzdělávání dospělých, distančnímu vzdělávání a postavení znevýhodněných na trhu práce.

Vazba doktorských studijních programů na vědeckovýzkumnou činnost je slabá, zejména v případě *Speciální pedagogiky*. UJAK není nositelem žádného výzkumného projektu z této oblasti; na řešení projektů jiných příjemců se podílí pouze jedna pracovnice a z doktorských studentů dle podkladů UJAK nikdo. V materiálech studentů jsou uváděny aktivity směřující k přípravám nových projektů, často i mimo UJAK, koordinující role školitelského týmu ale chybí. Dalším problémem vědeckovýzkumné činnosti v oblasti *Speciální pedagogiky* je i to, že témata disertačních prací se od speciálně pedagogické problematiky odchyľují (v polovině vypsáných prací je značný posun do andragogiky a sociální práce).

5) Realizace výuky na pobočkách

Na pobočkách ve Starém Hrozenkově a ve Frýdku-Místku je uskutečňováno 9 studijních oborů (6 bakalářských a 3 magisterské). Z hlediska zájmu uchazečů o studium jsou nejatraktivnějšími studijními obory *Vzdělávání dospělých* (v bakalářském programu) a *Andragogika* (v magisterském programu).

AK po provedení analýzy personálního zabezpečení studijních programů na pobočkách v porovnání se stavem deklarovaným v žádosti o akreditaci konstatovala, že personální zabezpečení na pobočkách neodpovídá podobě, v jaké byly studijní programy akreditovány. Například magisterský studijní obor *Andragogika* byl akreditován s tím, že 23 předmětů studijního plánu budou vyučovat habilitovaní vyučující. Realizace na pobočce ve Starém Hrozenkově vypadá tak, že jen 10 z těchto předmětů je vyučováno habilitovanými vyučujícími, v ostatních působí vyučující nehabilitovaní. Na pobočce ve Frýdku-Místku habilitovaní pracovníci zabezpečují výuku dokonce jen 3 předmětů. U oboru *Speciální pedagogika-učitelství* je na pobočce v Starém Hrozenkově jen u 11 předmětů ze 23 realizována výuka habilitovanými vyučujícími v souladu s původní akreditační žádostí.

Ještě větším problémem se ukázala izolovanost jednotlivých vyučujících, jejich neznalost studijního plánu a role předmětu v něm (včetně kreditového ohodnocení předmětu). Toto zjištění kontrastuje se skutečností, že studenti z poboček vykonávají státní závěrečnou

zkoušku na pracovišti v Praze před komisí, která je složena převážně z pedagogů mimo pobočky.

Z organizačního hlediska řídí pobočky vedoucí poboček. Ti do značné míry suplují nedostatečnou funkci kateder při zabezpečování jednotlivých studijních oborů (včetně vyhledávání vhodných vyučujících z regionu pro zabezpečení některých studijních předmětů) Tento stav hodnotí AK jako nevhodný.

Pobočka ve Starém Hrozenkově

Pobočka ve Starém Hrozenkově se nachází v prostorách rekreačního zařízení a na dalších místech (například v prostorách základní školy). Prostory, kde se uskutečňuje vzdělávací činnost, naprosto neodpovídají nárokům na zabezpečení vysokoškolského studia (i z hlediska kapacitního). Nevyhovující je rovněž sociální zázemí pro studenty a učitele. V místě pobočky chybí seminární místnosti a místnosti pro konzultace.

Na pobočce je uskutečňováno 9 studijních oborů (6 bakalářských a 3 magisterské). Forma studia je výhradně kombinovaná. Většina studentů se rekrutuje ze Slovenské republiky, stejně jako velký počet vyučujících. Řada předmětů je vyučována slovenským vyučujícím ve slovenském jazyce, někdy v rozporu s původní akreditací. Tato praxe vytváří značné problémy například u předmětu Český jazyk s didaktikou (Materinský jazyk s didaktikou) v rámci oboru *Speciální pedagogika-učitelství*. Samostatným problémem je realizace studijního oboru *Právo v podnikání*, v němž se předávají poznatky ze slovenského práva, ačkoli je tento studijní obor akreditován v kontextu reálií právního systému České republiky. Jaké právo se zkouší u státních závěrečných zkoušek, není ani z výpovědí vyučujících zřejmé.

Personální zabezpečení studijních programů neodpovídá personálnímu zabezpečení v sídle vysoké školy. Výuku zajišťuje osm vyučujících (na pobočce studuje cca 2000 studentů) v pracovním poměru, ostatní učitelé jsou externisté vázání dohodou o provedení práce. Spolupráce těchto vyučujících mezi sebou a s učiteli v Praze je téměř nulová

Tvůrčí, vědecká či výzkumná činnost není na pobočce ve Starém Hrozenkově téměř realizována. UJAK uvádí jako nejvýznamnější publikační výstupy za posledních 5 let 3 učební texty vydané v nakladatelství UJAK a z hlediska zapojení do tvůrčích aktivit projekt inovace bakalářského studijního programu – zpracování distanční formy pro regionální využití (OP RLZ).

Knihovna (místní) je dostupná v pátek (běžná pracovní doba) a v sobotu dopoledne, aby si mohli studenti vypůjčit knihy či využít databáze. Studijními publikacemi dostupnými v knihovně jsou fakticky jen učebnice UJAK. Databáze ProQuest, WOK mají sice studenti možnost využívat (k dispozici je pět počítačů), ale studenti jsou o ní málo informovaní a fakticky vyučující po nich cokoli, co přesahuje základní literaturu, nepožadují. K dispozici je internetové pokrytí a možnosti připojení. Pobočka není dostatečně zabezpečena přístrojovým vybavením pro uskutečňování studijního programu *Mediální a komunikační studia*. Vedení vysoké školy předpokládá sice nákup „mobilní techniky“, ale v místě pobočky není zázemí, kde by mohla být využita.

Pobočka ve Frýdku-Místku

Pobočka ve Frýdku-Místku se nachází v prostorách nově zrekonstruovaného vzdělávacího centra, v němž vzdělávací činnost v průběhu týdne uskutečňují i jiné instituce (nejen UJAK). Prostory kapacitně neodpovídají počtu studentů, nedostačující jsou místnosti pro konzultace, chybí místnosti, které by studentům poskytovaly sociální zázemí.

Na pobočce jsou uskutečňovány 2 studijních obory (1 bakalářský a 1 magisterský). Forma studia je výhradně kombinovaná.

Personální zabezpečení studijních programů neodpovídá personálnímu zabezpečení v sídle vysoké školy. Výuku zajišťuje jeden vyučující v pracovním poměru, ostatní učitelé jsou externisté vázáni dohodou o provedení práce. I když UJAK ve své zprávě uvádí, že se scházejí garanti jednotlivých oborů, praxe ve Frýdku-Místku tomu v žádném případě neodpovídá.

Jako problematické se ukazuje vedení prací zkráceného studia (jednoletého) pro absolventy vzdělávacích programů vyšších odborných škol. Tito studenti mohou zvolit téma své závěrečné práce z vyšších odborných škol a jejich vedoucí práce může zůstat totožný.

Tvůrčí, vědecká či výzkumná činnost na pobočce ve Frýdku-Místku absentuje. UJAK v hodnotící zprávě uvádí, že umožňuje učitelům zapojit se do činnosti v Praze (dle předložených zpráv se neděje) a publikovat v nakladatelství UJAK.

V pobočce jsou k dispozici dvě PC učebny. Knihovna se studijní literaturou a časopisy v pobočce neexistuje. To, co je v sebehodnotící zprávě označeno za knihovnu, je ve skutečnosti prodejna skript a publikací z nakladatelství UJAK. Právě absence informačních zdrojů ke kombinovanému studiu je velkým nedostatkem pobočky.

6) Studium a hodnocení studenty

Setkání se studenty bylo organizováno v sídle vysoké školy i na pobočkách dotazníkovým šetřením a diskusí. Studenti oceňovali pozitivní stránky studia a vyslovili několik připomínek především ke kvalitě poskytovaných služeb.

Praha

Studenti oceňují na vysoké škole otevřený přístup k vysokoškolskému vzdělání a vstřícnost některých vyučujících.

Studenti většinou uvádějí, že studium není možno absolvovat v kratší době, než je jeho standardní délka. Pravděpodobně je to dáno tím, že nemají možnost tvorby vlastní studijní strategie (skladba předmětů je pevně dána co do obsahu i ročníku (semestru) – registrace předmětů je studentům prováděna automaticky). Volitelné předměty buď nejsou součástí studia vůbec, nebo jen ve velmi omezené míře. Studenti nevědí, k čemu jsou dobré kredity (údajně k tomu, aby jim mohly být předměty uznány, kdyby šli studovat jinam).

Studium v magisterském studijním programu považují studenti za poměrně snadné. Podle studentů, kteří absolvovali bakalářské studium na UJAK, je značná část magisterského programu rekapitulací z bakalářského programu. Studenti ale nemají k dispozici studijní plány

pro celé studium, mohou vycházet jen z ročníkových plánů a propagačních materiálů pro uchazeče o studium. Stejně tak nejsou studentům k dispozici sylaby předmětů.

Konzultace jsou na vysoké škole zajištěny pravidelně, studenti se mohou s vyučujícími domlouvat i mimo konzultační hodiny.

Systematické studentské hodnocení kvality výuky na škole neprobíhá. Elektronický systém užívaný pro správu studia považuje většina studentů za vyhovující, opakuje se ale výtky k pozdnímu zveřejňování informací. Studentská reprezentace, například v podobě zastoupení v akademickém senátu, na UJAK neexistuje.¹

Důrazná kritika studentů směřuje k materiálně-technickému vybavení školy. Zejména studenti oboru *Sociální a masová komunikace* považují přístrojové vybavení vysoké školy vzhledem k nárokům svého oboru za nedostatečné. Studenti mají za to, že vybavení školy naprosto neodpovídá výši školného, obdobně též studijně poradenské služby a administrativní zázemí.

Starý Hrozenkov

Většina studentů od prvního ročníku bakalářského programu studuje na UJAK. Část studentů magisterského programu absolvovala bakalářské studium na vysokých školách ve Slovenské republice: Žilinská univerzita, Trnavská univerzita, Univerzita Mateja Bela, Prešovská univerzita v Prešově.

Studenti velmi pozitivně vnímají vstřícnost UJAK k zajišťování studentského servisu – konkrétně stravy, autobusové dopravy z Trenčína a ubytování. Ojedinele se objevila kritika, která naznačuje, že ubytovací podmínky jsou podprůměrné.

Významným zjištěním plynoucím z dotazníků je fakt, že pouze minimum studentů hodnotí kvalitu výuky tak, že předčila očekávání. Naopak výrazná část studentů uvedla, že kvalita výuky je horší, než očekávali. Čeští studenti velmi kritizují stav, kdy veškerá výuka je realizována ve slovenském jazyce a studenti mají zadávány převážně slovenské zdroje. Čeští studenti si také stěžovali na nízké nebo žádné povědomí slovenských vyučujících o českých souvislostech obsahu studia.

Kritika k personálnímu zajištění výuky slovenskými vyučujícími byla konsenzuální na straně českých i slovenských studentů. Velmi kritičtí byli studenti oboru *Právo v podnikání* k neznalosti českého práva slovenskými vyučujícími.

V rámci studia jsou povinné praxe, většina studentů potvrdila, že praxe probíhají pod nedostatečným vedením a škola vyžaduje pouze odevzdání písemné zprávy s podpisem představitele instituce, kde praxe proběhla. Řada studentů se vyjádřila, že povinnost praxe různými způsoby obchází.

---

¹ Lze souhlasit s tím, že vznik studentských organizací, spolků či unií nevycházejících ze zákona o vysokých školách je plně v rukou studentů a stěží lze organizovat shora. S ohledem na to, že i soukromé vysoké škole bylo svěřeno samosprávné rozhodování o právech a povinnostech studentů, by podle názoru ÚPS stálo za zvážení nastavení systému, v němž by se na některých důležitých akademických činnostech alespoň v minimální míře podíleli studenti (výjimkou je zapojení toliko 2 studentů v disciplinární komisi).

Velmi silná kritika se pojí k poměru počtu studentů ku disponibilním prostorům. Studenti si stěžují, že UJAK nabírá více studentů, než jaké jsou kapacity a že často v učebnách není dostatek místa pro všechny studenty. Podle studentů často dochází i ke zmatkům v rozvrzích a k nepřehledným změnám.

Konzultace s vyučujícími jsou zajištěny nepravidelně. Studenti uvádějí, že využívají zejména emailové komunikace s vyučujícími a až na drobné výjimky vyučující na prosby, požadavky a dotazy reagují. Vyučující podle studentů vycházejí velmi vstřícně a umožňují konzultace i v sídle školy, kde působí kmenově a současně i v místě svého bydliště.

Celá knihovna je tvořena jedním regálem s vlastní tvorbou v rámci Obecní knihovny Starý Hrozenkov. Studenti však o této „knihovně“ neměli povědomí a uváděli, že na pobočce knihovna absentuje a případné výpůjčky jsou řešeny dodáním z ústředí UJAK v Praze.

Nejsou stanoveny požadavky na domácí přípravu studentů, přestože kontaktní výuka je jen šest hodin za semestr. Studenti nemusejí obvykle zpracovávat žádné práce, jen složit zkoušku (nestrukturovaný test). Běžné je, že vyučující přijíždějí pouze na výuku, komunikace se studenty pak probíhá elektronicky.

Frýdek-Místek

Většina studentů od prvního ročníku bakalářského programu studuje na UJAK. Část studentů magisterského programu absolvovala bakalářské studium na jiných vysokých školách, zejména na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě.

K pozitivním stránkám studenti řadí individuální přístup a vstřícnost vyučujících. Rovněž i snadnou dostupnost vysokoškolského pracoviště pro studenty žijící z regionu.

Mezi negativní stránky patří skutečnost, že na pracovišti ve Frýdku-Místku není knihovna ani studovna. Studenti mají sice možnost navštěvovat knihovnu v sídle vysoké školy v Praze, ale vzhledem ke vzdálenosti je tento způsob využívání knihovnických služeb školy nereálný. Nedostupnost knihovny a studovny vysoké školy studenti nahrazují nákupem nejnütnějších knih a učebních pomůcek a navštěvováním knihoven v regionu.

Za nedostatečné považují studenti zázemí pobočky. Malá kapacita učeben vzhledem k počtu studentů, neexistence prostor, kde by studenti mohli trávit čas o přestávkách mezi jednotlivými přednáškami nebo při čekání na zkoušku. Studenti postrádají bezdrátové připojení k internetu wi-fi.

Nedostatečné je zveřejňování informací webových na stránkách vysoké školy pro studenty. Nejsou zde například k dispozici rozvrhy. Výběr mezi povinně volitelnými předměty je spíše jen teoretický.

7) Závěry

AK konstatovala velmi závažné nedostatky v řízení vzdělávací činnosti na UJAK, které se promítají do nízké kvality výuky a výsledků vzdělávání. V rámci hodnocení se ukázalo, že nejde o selhání jednotlivců, ale systémové nedostatky vyplývající z nekoncepčního přístupu k výuce a přehnaného extenzivního rozvoje školy (např. jen na pobočce ve Starém

Hrozenkově vzrostl v akademickém roce 2009/2010 počet studentů oproti roku 2007/2008 o 820 studentů). Varující je, že UJAK nemá takové systémy vnitřního hodnocení, které by na možná rizika spojená s extenzivním rozvojem upozornily. Vedení UJAK v průběhu hodnocení reagovalo vstřícně a pružně na problémy, které se postupně objevovaly, ale vysoká škola postrádá vypracovaný systém vnitřního zajišťování kvality, který by umožnil problémy vyhledat a předcházet jim. To je podle názoru AK hlavní příčinou toho, proč došlo k rozsáhlému odchýlení se od dikce zákona o vysokých školách, který zavazuje vysoké školy realizovat studijní programy v souladu s akreditovanou podobou studia.

Zjištěné nedostatky pronikají celou vzdělávací činností UJAK, byť jsou v různých studijních programech a různých úrovních studia různě rozsáhlé. Vycházejí, jak již bylo zmíněno, z nekoncepčního přístupu k výuce, která je pojímána jako sada izolovaných předmětů, které mohou být tudíž obsluhovány bez provázanosti a obeznamenosti se s celkem – na straně studentů i učitelů.

Takovému přístupu k výuce přispělo i nedotvořené univerzitní prostředí, které postrádá běžné akademické kontrolní mechanismy, jako jsou funkční a na kvalitu studia dbající katedry a ústavy, oborové rady a vědecká rada, dále studentské hodnocení výuky, strategie personálního rozvoje a hodnocení kvality tvůrčí a vědecké činnosti a další podobné postupy, které zakládají průběžné kritické vnitřní hodnocení.

UJAK nemá ve svých vnitřních předpisech zakotveny standardní kontrolní mechanismy kvality studia, jako jsou předpisy vymezující nároky na bakalářské, diplomové, rigorózní práce, oponentury diplomových prací², transparentní a monitorovaný zápis o průběhu obhajob. Svoji kontrolní roli nehrají katedry, které by měly monitorovat kvalitu výuky svých oborů a jim odpovídajících studijních opor, kvalitu posudků závěrečných prací, vhodnost vypisovaných témat a vytížení vedoucích prací.

Nejzávažnější nedostatky při uskutečňování studijních programů jsou na pobočkách, kde jsou studijní programy uskutečňovány v rozporu se skutečnostmi, které byly deklarovány v žádostech o akreditaci (jak z hlediska personálního zabezpečení, tak z hlediska náročnosti požadavků na studenty, informačního, přístrojového a materiálního zabezpečení). Většina studijních programů na pobočkách je uskutečňována v podmínkách, za kterých by nemohly být akreditovány. Určité problémy a nezládnutí se však projevují i v sídle vysoké školy Praze, souvisejí zejména s velkou fluktuací vyučujících (učitelé působící na dohodu či na pracovní poměr na dobu určitou vymezenou obdobím školního roku říjen až červen).

Související tvůrčí a výzkumná činnost na pobočkách je nedostatečná. V sídle vysoké školy probíhá spíše nahodile a je vázána více na jednotlivé osobnosti než na vysokou školu. U klíčového studijního programu Speciální pedagogika, v němž má vysoká škola akreditovaný doktorský studijní program, je související výzkumná činnost nedostatečná. Na UJAK se neřeší žádný externí výzkumný projekt z oblasti speciální pedagogiky.

Doporučení pro vedení vysoké školy

1. AK doporučuje, aby UJAK neprodleně ukončila vzdělávací činnost v magisterských

---

² Vysoká škola vydala příručku Jak vypracovat bakalářskou, diplomovou, rigorózní a dizertační práci / Klugerová a kol. UJAK, 2010. 48s., obsahující souhrn nároků na kvalifikační práce, které mají být zakotveny též vnitřním normativním aktem. O který předpis jde, není zřejmé, v publikaci na něj odkazováno není.

studijních programech na detašovaných pracovištích ve Starém Hrozenkově a ve Frýdku-Místku. Dokončení studia studentů v magisterských studijních programech by se mělo uskutečnit výhradně na pracovišti v Praze, kde je možné v maximální možné míře zajistit soulad s kvalitou uvedenou v žádosti o akreditaci.

2. Mají-li detašovaná pracoviště UJAK dále pokračovat v poskytování vysokoškolského bakalářského vzdělání, je zcela nezbytné bezpodmínečně zajistit, aby personální zabezpečení na obou pracovištích odpovídalo stavu deklarovanému v žádosti o akreditaci / prodloužení platnosti akreditace studijního programu. Stabilizovat zabezpečení studijních programů docenty a profesory s odpovídající publikační činností, kteří budou zárukou kvalitního uskutečňování studijního programu a realizace související tvůrčí a výzkumné činnosti. (Akademické prostředí vysoké školy nelze budovat převážně z učitelů, kteří jsou na plný úvazek zaměstnáni na dalších vysokých školách.) Zlepšit studijní prostředí, v nichž je výuka realizována. Zvýšit požadavky na absolvování předmětů, aby odpovídaly kreditovému hodnocení a obsahu akreditace.
3. Stabilizovat počet studentů vysoké školy vzhledem k možnostem kvalitně zabezpečit vzdělávací činnost po stránce personální, informační, technické a prostorové. Připravit funkční strukturovanou personální strategii ve vztahu k akreditovaným studijním oborům a k počtu studentů.
4. Stabilizovat personální zabezpečení vysoké školy. Zvýšit podíl plně kvalifikovaných akademických pracovníků v pracovním poměru na UJAK, jejichž pracovní smlouva (doba, na níž je pracovní poměr sjednán) by umožnila rozvíjet studijní programy a koncepčně budovat vysokou školu.
5. Přehodnotit systém řízení vysoké školy tak, aby dostatečně fungovaly orgány akademické samosprávy. Zajistit řádnou funkci kateder, vědecké rady i oborových rad studijních programů. Vymežit kompetence kateder v řízení kvality výuky. Omezit funkci vedoucích poboček na výhradně administrativní činnosti.
6. Bezodkladně zavést oponování bakalářských a diplomových prací. Zajistit vyrovnanou kvalitu kvalifikačních prací na standardní úrovni, s výběrem témat odpovídajícím jednotlivým oborům. Témata disertačních prací by měla navazovat na výzkumná zaměření vysoké školy. Oponenty jak u disertačních, tak u rigorózních prací musí být významné odborné autority, které se zabývají výzkumnou činností v oblasti, která je předmětem řešení příslušné práce.
7. Regulovat množství vedení kvalifikačních prací u jednotlivých vyučujících.
8. Dbát na dodržování přesných administrativních pravidel, včetně vedení studijní dokumentace a protokolů a zapisování zápočtů a zkoušek do studijního systému atd.
9. Dokončit přechod na ECTS – kredity zohledňující studijní zátěž.
10. Elektronicky zpřístupňovat bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační práce, které prošly obhajobou, spolu s posudky a výsledkem obhajoby. Implementovat systém odhalování plagiátů.
11. Zavést funkční studentské hodnocení výuky (včetně studentů na pobočkách).
12. Systematizovat výzkumnou a tvůrčí činnost vysoké školy v souvislosti s akreditovanými studijními programy. Posílit funkci kateder v oblasti odpovědnosti za realizaci související výzkumné činnosti. Pro každou oblast (studijní program) vytipovat klíčové osobnosti výzkumu vysoké školy a klíčová témata. Vyhodnocování úspěšnosti v tvůrčí a výzkumné činnosti začlenit do systému periodického vnitřního hodnocení vysoké školy.
13. Výrazně posílit informační a přístrojové vybavení vysoké školy. Posílit knihovní fondy, dovybavit vysokou školu potřebnou technikou s ohledem na nároky některých studijních oborů (Sociální a masová komunikace). Vytvořit zázemí pro studenty

a učitele, které bude odpovídat nárokům na vysokoškolské prostředí (zejména na detašovaných pracovištích). Pokud budou pracoviště ve Starém Hrozenkově a ve Frýdku-Místku zachována, zabezpečit je po stránce informační a přístrojové obdobně jako v sídle vysoké školy v Praze.

14. Výrazněji koordinovat obsah předmětů dle akreditací, sledovat studijní zátěž a stejné kvalitativní nároky v centru i na pobočkách, v prezenční i kombinované formě studia. Na pobočkách zlepšit organizaci a supervizi praxí.
15. Posílit systém hodnocení kvality vydávaných studijních opor. Koordinovat využívání stávajících opor a případné doplnění dalších opor.
16. Zvýšit prvky transparentnosti vysoké školy. Zveřejňovat podstatné informace (např. složení vědecké rady, složení kateder), umožnit studentům přístup k důležitým informacím (studijní plány a sylaby předmětů).

AK upozorňuje, že podmínky akreditace je nutné dodržovat na všech pracovištích, kde se studium realizuje. Pokud na některém z pracovišť podmínky neodpovídají kvalitě deklarované v žádosti o akreditaci, je to důvodem pro navržení opatření podle § 85 zákona o vysokých školách pro celou vysokou školu.

Závěry k akreditaci studijních programů

1. AK vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům navrhuje podle § 85 odst. 2 písm. a) zákona o vysokých školách omezení akreditace spočívající v zákazu přijímat ke studiu další uchazeče u

- a) doktorského studijního programu *Speciální pedagogika* se studijním oborem *Speciální pedagogika* se standardní dobou studia 3 roky,
- b) magisterského studijního programu *Mediální a komunikační studia* se studijním oborem *Sociální a masová komunikace* se standardní dobou studia 2 roky,
- c) magisterského studijního programu *Pedagogika* se studijním oborem *Andragogika* se standardní dobou studia 2 roky,
- d) magisterského studijního programu *Speciální pedagogika* se studijními obory *Speciální pedagogika*, *Speciální pedagogika - učitelství* se standardní dobou studia 2 roky,
- e) bakalářského studijního programu *Právní specializace* se studijním oborem *Právo v podnikání* se standardní dobou studia 3 roky.

2. U magisterského studijního programu *Pedagogika* se studijním oborem *Andragogika* a u magisterského studijního programu *Speciální pedagogika* se studijním oborem *Speciální pedagogika* AK požaduje vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům nekonat státní rigorózní zkoušky a neudělovat titul PhDr. Konání státních rigorózních zkoušek je znovu možné až po zavedení standardních funkčních mechanismů a konsolidaci doktorských studijních programů.

3. AK podle § 85 odst. 1 zákona o vysokých školách upozorňuje na nedostatky při uskutečňování následujících studijních programů a požaduje jejich odstranění:

- a) doktorského studijního programu *Pedagogika* se studijním oborem *Andragogika* se standardní dobou studia 3 roky,
- b) bakalářského studijního programu *Specializace v pedagogice* se studijním oborem *Vzdělávání dospělých* se standardní dobou studia 3 roky,

- c) bakalářského studijního programu *Speciální pedagogika* se studijním oborem *Speciální pedagogika – vychovatelství* se standardní dobou studia 3 roky,
- d) bakalářského studijního programu *Ekonomika a management* se studijním oborem *Manažerská studia – řízení lidských zdrojů* se standardní dobou studia 3 roky,
- e) bakalářského studijního programu *Hospodářská politika a správa* se studijním oborem *Management cestovního ruchu* se standardní dobou studia 3 roky,
- f) bakalářského studijního programu *Mediální a komunikační studia* se studijním oborem *Sociální a masová komunikace* se standardní dobou studia 3 roky.

Kontrola plnění závěrů a doporučení

AK požaduje do 15. ledna 2011 předložení kontrolní zprávy o opatřeních přijatých směrem k naplňování těchto požadavků.